

В довершатна Югославска социалистическа федеративна република Македония, както и в днешната „независима“ бивша югославска република Македония интересът към проблема за емиграцията и особено на емигрантите в Америка, винаги е бил подчертано голям и най-често е ставал обект на предаммерени тотални фалшификации. С този проблем се занимават едновременно и политици, и полиция, и лъжливи „историчари“, обединени и финансирани обезпечени от т. нар. държава Матица на иселенниците от Македония.

Определено сред най-важните проблеми в тази сфера властите в Скопие смятат задачата да докажат, че още в края на XIX и през първата половина на XX век българите от Македония, които емигрират в Америка,

НЕ СА БЪЛГАРИ,

А „МАКЕДОНЦИ“

За постигането на поставената им цел скопските „историчари“ си служат с всички непочтени средства и най-вече с бруталната лъжа и повсеместната фалшификация. Всъщност, прилаганите фалшификации за българската емиграция, те просто следват вече утвърдената традиция на „македонизма“, издигнат в ранг на държавна политика и пропит от откровена българофобия и насилствено присвояване и фалшифициране на вековната българска история.

Ярък пример в това отношение е и въпросната статия на Боро Мокров, докладвана от него на „научен събор“ по проблемите на иселенничеството от Македония „от неговата поява до днес“. Трябва да се подчертае, че във фалшификаторството и безсрамиемто си този скопски „историчар“ надминава останалите безсрамни фалшификатори в Скопие. Защото всички факти в неговата статия са абсолютна измама и брутално изопачаване на реални исторически факти и документи. След един кратък уводен текст „авторът“ посочва заглавията на шестнадесет български вестници и списания, издавани от българските емигранти в САЩ и Канада през първата половина на миналия век. Въпреки че всички посочени издания категорично отбелязват в заглавните си данни, че са „органи на българската емиграция“, въпреки че са списавани на литературен български език и на всяка своя страница ратуват за българската национална кауза, авторът измамничито за миг не се срамува да ги нарича „македонски“. Той не се срамува да обяви за „македонци“ и редакторите на въпросните български вестници и списания, сред които си позволява да цитира имената на такива пламенни български патриоти като С. Шумков, Марко Калудов и архимандрит Теофилакт. Всеки от тези достойни мъже не само категорично е декларирал своята българска национална идентичност, но и неуморно е работил срещу нашата емиграция за защитата на българските национални интереси от посегателствата на чуждата националистическа експанзия срещу българите в Македония. Достатъчно е да посочим например факта, че архимандрит Теофилакт е именно човекът, който постави основите на първите български църкви в Америка, а С. Шумков написа и публикува в Америка поредица от научни книги и статии в защита на българщината в Македония.

НАИВЕН И СМЕХОТВОРЕН

Е И ОПИТЪТ

НА БОРО МОКРОВ

да завоалира своите лъжи с твърдението, че „на първо време бил създаден консенсус за общото издаване на вестници между двете емигрантски „групации“ - македонската и българската. Първо, защото отделни „македонски“ и български „групации“ в Америка през първата половина на миналия век никой досега не е успял да „открие“. И второ, защото през същия период в Америка, както и на Балканите просто все още няма „македонци“, защото коминтерновското решение излиза на бял свят доста по-късно! Сякаш за да смеки арогантността на лъжите си, Боро Мокров признава, че „вече след Първата световна война се стига до разделянето на печата на двете национални „групации“. Вероятно под влиянието на мар-

ксистите си увелечения, авторът прави дълбокомисления извод, че „деснищата“, като по-организирана и поагресивна, изпраща емигранти в Америка, които стоят на български национални позиции“. Авторът посочва конкретен органа на МПО, вестник „Македонска трибуна“, който в онзи период защитава категорично българите в Македония, които след Междусъюзническата война от 1913 година са поробени от Сърбия и Гърция и са поставени над ударите на изключително жесток асимилаторски геноцид.

Опитът на Боро Мокров чрез предаммерена селекция да подбере за обект на своите писания удобни за него заглавия на емигрантски вестници, за да ги обяви за „македонски“, също е претърпял пълно фиаско. Защото такива емигрантски вестници през първата половина на миналия век просто няма. Всичките шестнадесет вестника и списания, които „авторът“ разглежда, са чисто български и отбелязват това категорично в заглавията си, в програмните си статии, както и в ци-

За българските емигрантски издания в Америка

Арогантни фалшификации

Д-р Илия ГАДЖЕВ

лозната си публицистична продукция, обединена от идеята за защитата на българския национален идеал от амбицията българите емигранти в Америка, независимо дали са дошли от Княжеството, от Македония или Тракия, да опазят сломена за своята българска идентичност в условията на огромния американски етнически „котел“.

Прегледът на Боро Мокров започва с вестник „Борба“, официално признат от всички изследователи (и български, и чужди) за „пъв български емигрантски вестник в Америка“. Вестникът започва да излиза през 1902 година като печатен орган на българското емигрантско дружество „Васил Левски“ в Чикаго. Още в първия му брой главният редактор на вестника Марко Калудов, известен български интелектуалец и общественик, обявява, че вестник „Борба“ ще се стреми да удовлетвори възгледите и убежденията на българите. Точното адресиране на вестника именно към българите, неговото списване на литературен български език и категоричните му публикации в защита на българските национални интереси нито най-малко не смущава Боро Мокров да обяви „Борба“ за „македонски вестник“.

Още по-фалпантино е фалшификаторското твърдение на скопския „историчар“ за вестник „Български новини“, издаван в град Хопкинс, Мичиган, от 1905 до 1908 година. Въпреки че в заглавието не се вижда нищо македонско - опитва се да се застрахова господин Мокров, той бил „заеднички орган на българската и македонската емиграция в САЩ“. Абсолютно произволното твърдение на Мокров обаче категорично се опровергава в програмната уводна статия, отпечатана в първия брой на вестника. Вестник „Български новини“, отбелязват неговите редактори, е „независим вестник, орган на българската емиграция, който освен обикновените новини на деня... ще дава новини и върху движението и успеха на българите в Америка.“ Подобни програми декларации обаче остават „незабелязани“ от лъжливи автор, който обявява „Български новини“ за „македонски“. Ако притежаваше елементарно чувство на срам, безсрамният Боро Мокров би трябвало да се посвени най-малко от само заглавие на вестника „Български новини“!

Същият измамнически подход е

покавен и към емигрантския вестник „Работник“ (1906-1908 г.). След като не успява да намери нито един довод за „помакедончването“ на този вестник, Мокров, верен на марксистите си убеждения, не пропуска да отбележи, че „собствените на вестника няма нищо общо с работниците“.

Вероятно най-арогантно и кощунствено звучат фалшификациите за вестник „Народен глас“. Става дума за безспорния лидер сред българските емигрантски периодични издания в Америка, излизал непрекъснато от 1907 до 1950 година. Безсрамният господин Мокров своеобразно „приватизира“ и този български вестник, без нито най-малко да се смущава от факта, че под заглавието „Народен глас“ с големи букви е отбелязано:

„БЪЛГАРСКИ НАРОДЕН ИЛЮСТРИРАН ВЕСТНИК“

В програмните си документи редакторите на вестника категорично подчертават, че са български и че техният вестник е предназначен за българските

господин Мокров изсмуква от пръстите си, че неговите издатели са под влиянието на „българската пропаганда“, поради което „македонците се наричали българи“. Вероятно полюбивият „изследовател“ е смутен особено силно от името и авторитета на главния редактор на вестника доктор С. Шумков, българин от Македония, постигнал най-голям успех в Америка за безележителни научни успеси и уважаван от широката американска общественост като университетски преподавател и като автор на поредица книги и статии за историята на България и за тежката съдба на оставените под робство българи в Македония. Особено силно е разгневен господин Боро Мокров от това, че „всички български вестници в САЩ“ са написани от пощите на върховизма или по-точно казано от Борис Сарафов, който е възвеличаван като най-славен от всички водачи на българските чети в Македония“. Очевидно обаче съвсем предаммерно господин Мокров пропуска да отбележи, че същият този Борис Сарафов е всеп-

ризнат ръководител на Илинденското въстание в Битолско през лятото на 1903 година, че във всички европейски столици, както и в политическите и в научните среди в света той е признат за смел и всеотдаен български революционер.

Скопският автор не е пощадил от „асимиляция“ и вестник

„РАБОТНИЧЕСКА ПРОСВЕТА“

излизал от 1911 до 1936 година като „Български орган на Социалистическата работническа партия в Америка“, както е отбелязано в заглавната страница на вестника. В неуспешните си обяснения самият Мокров отбелязва, че „до 1916 година „Работническа просвета“ е „обществено-политически вестник на Българския социалистически работнически съюз в Америка, който през същата година става орган на Българската секция, включена към Социалистическата работническа партия в Америка“. В продължение на двадесет и пет години този вестник работи активно за политическите и „класово“ осъзнаване на българските работнически емигранти. Неговите редактори и водачите на БРСР в Америка обаче са подчертани привърженици на „широката социализъм“ и многократно подчертават безсрамно и разноголасието си с българските в Съветска Русия. Въпреки посочената категорична българска идентичност на вестник „Работническа просвета“, господин Мокров не се отказва от желанието си да го „помакедончи“.

По същия примитивно-брутален и безсрамно начин в направен опит да бъдат „помакедончени“ и други български емигрантски вестници и списания, като „Балканска звезда“ (1912-1913 г.), „Свобода“ (1914-1915 г.), „Съзнание“ (1923-1937 г.) и др. Авторът фалшификатор не се смущава нито най-малко от факта, че под заглавието на вестник „Съзнание“ например е отбелязано, че същият е „орган на българската секция на Работническата партия в САЩ“. Той пропуска да отбележи, че „Балканска звезда“ също е вестник на „българската емиграция в Америка“ и че неговият уредник, Йеромонах Теофилакт е един от най-заслужилите български емигрантски водачи, които създава първите български общини и подава инициативата за изграждането на пър-

вите български църкви в САЩ и Канада, че е първият църковен служител на Светия синод на Българската православна църква в Америка. Просто конфузно звучи признанието на Боро, че емигрантският вестник „Свобода“, който той също „помакедончи“, в подзаглавието си е отбелязвал „че освен на български, насловът му е написан и на английски“. Много е интересно зполучният изследовател да отговори на въпроса защо издателите и на този вестник са пропуснали да напишат този „наслов“ и на „македонски език“? Вероятно, защото по онова време все още никой нито в Америка, нито в Македония все още не е знаел, че съществуват „македонски език“ и „македонска нация“. И защото все още

КОМИНТЕРНЪТ НЕ Е ВЪЗЛ СВОЕТО РЕШЕНИЕ

по този проблем и титовските сатрапи все още не са скалпчили Република Македония, отнемаят българското име на нейния народ!

В идентично озлобване изпада Боро Мокров и в зполучните си обяснения за вестник „Балканско сдружение“, издаван в Америка от 1931 до 1934 година. Подчертавайки, че въпросният вестник се опитва да съдейства за обединяването на левичарските емигрантски среди в името на идеята за т. нар. Балканска федерация, скопският „историчар“ подчертава и техните конкретни намерения. „Издаването на нашия орган (Балканско сдружение“ - б.а.) на български, хърватски, гръцки и английски - прокламирамт същите, ще улесни до голяма степен реализирането на по-тисно сътрудничество между балканската емиграция...“ И в този случай не само българските социалисти, но и техните съмишленици - хървати и гръци в Америка, никъде не споменават за „македонци“! Защото такива все още не са измислили!

С подчертано озлобление авторът на зполучното изследване се спира и на вестник „Македонска трибуна“, излизал в САЩ от 1927 година до наши дни. Вестникът е орган на македонските патриотически организации в САЩ и Канада и излиза първоначално в Индианополис, а по-късно във Форт Уейн. Определеният вестник „Македонска трибуна“ като руло на върховистката пропаганда, която ратува за историческата истина за българската идентичност на населението в Македония, Боро Мокров отправя жестоки обвинения за неговото „сходство с фашисткия печат“. Особено много е смутен господин Мокров от многобройните публикации в „Македонска трибуна“, разобличаващи жестокия геноцид, чрез който Белград се опитва да асимилира българите в Македония, заклеймяването на безбройните насилни, прилагани от властите в Гърция и Югославия спрямо българското население в окулираните от тях български земи. Вестникът,

СПИСВАН НА ЛИТЕРАТУРЕН БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

е обявяван продължително за „строг забранен“ в Гърция и в Югославия“ именно заради проългарската му историческа насоченост.

Отбелязваме горните бележки за фалшификаторската статия на Боро Мокров с надеждата, че неговите лични лъжи и измами за „помакедончването“ на българските емигрантски вестници и списания в Америка ще станат достойни и на научната, и на широката общественост. Вероятно, както в други подобни случаи, тези разобличения няма да бъдат допуснати до средствата за масова информация в Република Македония, където се страхуват от истината като дявол от тамяна. Важно е обаче тези разобличения да бъдат чути от емигрантската ни общественост в Америка, където сигурно ще послужат за решителна проценка и коректив в поведението към лъжците и отсъругателите, които в демократичните общества, каквото безспорно е американското, винаги са били категорично разобличавани и заклеймявани! #

Авторът е директор на Института по история на Българската емиграция в Северна Америка „Илия Тодоров Гаджев“